

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΞΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΑΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

5

1908

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ÉDITIONS

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ ★

BAS. N. GRÉGORIADÈS

Ε.Υ.Δ. Κ.Π.Ε.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΤΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΝ ΤΟΥ ΤΥΠΙΚΟΥ
ΤΗΣ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΜΟΝΗΣ
ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ

Ο κ. Ρ. Bezobrazon εξέδωκε τῷ 1887¹ βραχεῖαν, ἀλλὰ περισπούδαστον πραγματείαν, ἐπιγραφομένην Ἀνέκδοτα μοναστηριακὰ τυπικά, ἧς μακρὰν ἀνάλυσιν εὐρίσκομεν ἐν τῇ Byzantinische Zeitschrift τοῦ 1893². Ἐν ταύτῃ δὲ γίνεται λόγος καὶ περὶ τοῦ Τυπικοῦ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τοῦ Παντοκράτορος, ἧς σώζονται μέχρι καὶ τῆς σήμερον τὰ λείψανα, μεταβεβλημένα εἰς τζαμίον. Ἐξεδόθη δὲ τὸ Τυπικὸν τοῦτο τῷ 1136 ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου Κομνηνοῦ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ Εἰρήνης. Εἶχε δὲ ὁ κ. Bezobrazon ὑπ' ὄψιν κώδικα τοῦ Τυπικοῦ ἀποκείμενον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς. Εἶνε δὲ οὗτος ἀντιγεγραμμένος, συμφώνως πρὸς τι σημεῖωμα φερόμενον ἐν τέλει αὐτοῦ, τῷ 1749 ἐκ τοῦ πρωτοτύπου, εὐρισκομένου τότε ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ βοεβόδα Νικολάου Μαυροκορδάτου. Ἄλλο δ' ἀντίγραφον εὔρεν ὁ κ. Bezobrazon ἐν ἰδιωτικῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Ζακύνθου, ἐλλιπὲς τῆς ἀρχῆς, καθ' ἃ καὶ ὁ κώδιξ τῆς Χάλκης, οὗ ἀπόγραφον εἶνε προφανῶς ὁ Ζακύνθιος. Εἶτα δὲ τὸ Τυπικὸν τοῦτο ἐξεδόθη ὁλόκληρον ὑπὸ τοῦ κ. Α. Dmitrijenskij ἐν τοῖς ῥωσιστὶ ἐκδεδομένοις Ἔργοις τῆς ἐν Κιέβῳ Θεολογικῆς ἀκαδημίας³ ἄνευ μνείας τῆς προτέρας ἀναλύσεως τοῦ κ. Bezobrazon καὶ τοῦ κώδικος ἐξ οὗ ἐλήφθη, ὅστις εἶνε πιθανώτατ'

¹ Ἐν τῷ ῥωσικῷ περιοδικῷ τοῦ Ἰγκουργεῖου τῆς Παιδείας σ. 65-78.

² Τόμ. Β' σ. 627 κ. ἑ.

³ Ἐν ἔτει 1895 σ. 537-585. Δυστυχῶς τὴν ἔκδοσιν ταύτην δὲν ἔχω αὐθ' εὐρίσκω Ἀθήναις.

αὐτὸς ὁ τῆς Χάλκης¹. Καὶ διαφόρους δὲ γραφὰς τοῦ Τυπικοῦ ἐξέδωκεν ἔπειτα ὁ κ. Dmitrijenskij ἐκ τοῦ Παρισιακοῦ κώδικος 389, ἀντιγεγραμμένου ἁμοίως τὸν δέκατον ὄγδοον αἰῶνα².

Κατὰ ταῦτα καὶ οἱ τρεῖς γνωστοὶ μέχρι τοῦδε κώδικες τοῦ Τυπικοῦ, ὁ τῆς Χάλκης, ὁ Ζακύνθιος καὶ ὁ Παρισιακός, εἶνε πολὺ μεταγενέστερα ἀντίγραφα, ἄγνωστος δὲ ἦτο ὁ πρωτότυπος κώδιξ, ὃν κατὰ τὸ σημεῖωμα τοῦ χειρογράφου τῆς Χάλκης κτείγην ἄλλοτε ὁ Νικόλαος Μαυροκορδάτος. Ἀλλὰ τὸν ἄγνωστον τοῦτον πρωτότυπον κώδικα, ἐξ οὗ ἀπέρρευσαν οἱ λοιποὶ, ὡς ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῆς ἁμοίως ἐν αὐτῷ ἀπουσίας τῆς ἀρχῆς τοῦ προλόγου, εὑρον τὸν Ἰούνιον τοῦ 1902 ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου.

Ὁ κώδιξ, γεγραμμένος τὸν δωδέκατον αἰῶνα ἐπὶ περγαμηνῆς διὰ μεγάλων γραμμάτων τοῦ μικρογραμμάτου ρυθμοῦ ἄνευ ὑπογεγραμμένου ἰῶτα, σύγκειται ἐκ φύλλων 88· αἱ δὲ διαστάσεις αὐτοῦ εἶνε 0,25×0,185. Ἐν δὲ φ. 88^α φέρει χειρὶ αὐτοῦ τοῦ Ἰωάννου Κομνηνοῦ τὸ ἐξῆς σημεῖωμα, εἰς ὃ ἔπεται αὐτῇ χειρὶ τοῦ αὐτοκράτορος ἡ ὑπογραφή αὐτοῦ γράμμασι κοκκίνοις: Ὑπεσημάνθη τὸ παρὸν τυπικὸν τῆς ἰδιοκτητίου μονῆς τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ παρὰ τῆς βασιλείας μου κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον Ἰνδικτιῶνος πεντεκαιδεκάτης ἔτους ἐξακισχιλιοστοῦ ἐξακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ πέμπτου +++.

+ Ἰω ἐν Χω τῶ θῶ πιστὸς βασιλεὺς πορφυρογέννητος καὶ αὐτοκράτωρ ὁ Κομνηνός.

Κατωτέρω δὲ παραθέτω τὸν ἀκέφαλον πρόλογον τοῦ Τυπικοῦ τούτου καὶ χωρὶα τινὰ καὶ λέξεις ἀξίας προσοχῆς ἐξ ἄλλων φύλλων τοῦ κώδικος χάριν ἀντιβολῆς πρὸς τὴν ἔκδοσιν τοῦ κ. Dmitrijenskij.

... καὶ πάσης ἐνέδρας καὶ μηχανῆς ὑπέρτερον ἀναδείξασα καὶ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ζωστήρα τῆς πατρικῆς Αὐσόνων ἀρχῆς ἀνω-

¹ Ἰδα Byzantinische Zeitschrift Τόμ. Ε' (1896) σ. 374.

² Ἐν τοῖς Ἔργοις τοῖς ἐν Κιέβῳ Θεολογικῆς ἀκαδημίας 1896 σ. 527 κ. ἑ.

Νέος Ἑλληνομνήμων

αιρὸν ἐμβιδάσασα· συνδρόμῳ ὡς ἂν τις εἴποι τῷ ἐπι-
ατι καὶ βουλήματι τῆς θείας ἐκείνης τοῦ τεκόντος ψυ-
μετ' ἐκείνην τὴν ἐξαισίαν ἀνάθαισιν τὰς πολυπλόκουσ
φαινομένων ἐχθρῶν καὶ τῶν ἀφανῶν διαλύσασα καὶ
ἴσα παγίδος καὶ πάντας τοὺς ἐναντίους τοῖς ποσὶν ὑπο-
ἂν ἐφεξῆς καταλέξω τὰ κατὰ Περσῶν καὶ Σκυθῶν καὶ
Ἰνδοῦν καὶ Πασιόνων τῆς || θείας δεξιᾶς ἐπ' ἔμοι θαυμά-
πάντων ἀρρήτους τροπαιουχίας, ὅπως πολλάκις ἑτερα-
ἴμου πάντων τῶν ἐπικεπεσόντων ἐχθρῶν κατευμεγεθύ-
έντος καὶ τοὺς ἐξωθεν λόχους διατεμοῦσα καὶ διαρρή-
ξαι τῶν φίλων καὶ τῶν πλησίων ἀπεναντίας μοι στάν-
κρυπθέντας κακῶς τῆς ἀδελφικῆς ὁμονοιᾶς καθελούσα
σα; Τί οὖν ὑπὲρ τῶν τοιούτων χαρισμάτων ἀντεπενέγ-
γίμωνι; Τί σοι, φιλάγαθε δέσποτα, τῶν τηλικούτων ὀφλη-
τρήσαιμι ἢ πάντως τὴν ἐπιστροφὴν τὴν πρὸς σέ καὶ τὴν
μευσιν, ὑφ' ἧς || καὶ ναὸν ἐκ καινῆς δομησάμενος τῇ παν-
φίᾳ σου καὶ πρὸ τοῦ τεμένουσ κἂν τοῖς ἀδύτοις εἰκονίσας
στον σοὶ προσφέρω τὰ σὰ διὰ σοῦ, συγκοινωνὸν τῆς προ-
ῆς πράξεως εὐρῶν τὴν τοῦ βίου κοινωνὸν καὶ συλλήπτορα
ἐντελοῦσ τοῦ ἔργου συστάσεως μετέστη τῶν τῆδε, τοῖς
κρίμασι, καὶ με συναποτεμοῦσα τῇ μεταστάσει καὶ διχο-
ξάσα; Πλὴν τὸ βάθος τῆς ἀρρήτου σοφίας σου τῆς πρὸς
οἰκονομούσης τὰ καθ' ἡμᾶς οὐκ ἔχων κατανοεῖν, εὐχαρι-
θυμίᾳ σου καὶ πρὸς τὸ τέλος ὡς δυνατόν ἐξάγω τὸ ἐπι-
ρὸν ἀσκητικὸν σοὶ προσάγων, τίμιον ἄθροισμα Ναζιραίων
κνέχειν ὀφείλοντας καὶ ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων ἀμαρτημά-
ται τὴν σὴν ἀγαθότητα. Τούτοις ἐπισυνάπτω καὶ ἱερὸν
λῆρον ἐκλελιγμένον, μερίδα τιμίαν, ἀφοσίωμα κάλλιστον,
ῖτας καὶ ὅσον ἐφεξῆς τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ βήματος σύντα-
στῷ γὰρ καὶ θεῖον κατοικητήριον ἕτερον τῇ Ὑπεράγνῳ
ἀσπύρωσ τεκούση σε καὶ τὴν θεῖαν τούτου δοξολογίαν
τοῦ κλήρου συντάξεως κατὰ τὸ πρέπον συνίστημι· σὺν
προσάγω τῷ φιλαγάθῳ τοὺς ὁμοδούλους, οὓς ἀδελφοὺς
ατῷ νόμασας, γήρα καὶ πόνοις τετροχωμένους καὶ τῇ
λομένους καὶ νόσοις πολυτρόποις ὀδυνωμένους· τοὺς δὲ

καὶ αὐτὰ λελωθῆμένους· τὰ σώματα καὶ τὴν προσήκουσαν δεχομένους ἐφ' ἅπασιν ἐπιμίλειαν, τοὺς μὲν κουριζομένους τῶν πόνων καὶ ἀνκτωμένους τῆς ἀθθενείας καὶ τῶν τραυμάτων δεχομένους συνούλωσιν· τοὺς δὲ τῆς ἐνδείας ἀνιωμένους καὶ τὴν παράκλησιν ἐφευρίσκοντας ταῖς διατροφαῖς ταῖς ἀρκούσαις καὶ τοῖς σκεπάσμασι. Τούτοις σοὶ πρέσβεις ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων πλημμελημάτων προσάγομεν· τούτοις τὴν σὴν εὐμείνειαν ἐφελκόμεθα· διὰ τούτων παρακαλοῦμεν τὸ σὸν || εὐσυμπάθη- φ. 3^δ
τον τῆς γὰρ κηδεμονίας καὶ προνοίας καὶ διοικήσεως τῶν τοιούτων ἐμφύχων ὁμοῦ καὶ ἀψύχων ναῶν κατὰ τὸ προσῆκον τὴν φροντίδα ποιήσαντες κατὰ μέρος ἐνταῦθα διατυποῦμεν τὰ ἐπ' αὐτοῖς γενησόμενά. Τὴν μὲν οὖν ἐν τοῖς θείοις ὕμνοις ἀκολουθίαν τῆς εὐχαροῦς ταύτης μονῆς βουλόμεθα προβαίνειν κατὰ τὸ γεγονός παρ' ἡμῶν ἐκκλησιαστικὸν τυπικόν. Ἡ δὲ ὀρθρική σύναξις κατὰ μὲν τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς μεγίστας τῶν ἑορτῶν. . .

|| ἐν δὲ ταῖς συνάξεσι τοῦ ὄρθρου, τῆς λειτουργίας καὶ τοῦ ἑσπε- φ. 9^α
ρινοῦ ἀπέσθωσαν μὲν κύκλῳ τοῦ χοροῦ. . .

|| ἐν δὲ τοῖς δωδεκαφωνίοις τοῖς ἱσταμένοις ἔμπροσθεν τῆς προκει- φ. 10^α
μένης ἀγίας εἰκόνας τοῦ Σωτῆρος κηρία λιτραία καὶ εἰς τοὺς χοροὺς λαμπάδες ὀκτάλιτροι ἕξ. . .

Ἐκάστῳ δὲ Σαββάτῳ, καὶ ἕτεροι || προσφορὰ ἐξ ἀλεύρου γινέσθω- φ. 12^δ
σαν, ἦγουν τοῦ μακαρίτου πάππου τῆς βασιλείας μου τοῦ κουροπαλάτου, τῆς μακαρίτιδος μάμμης μου τῆς πρωτοβεστιαρίας, τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, τοῦ μακαρίτου θεοῦ τῆς βασιλείας μου τοῦ σιθαστοκράτορος, τῆς μακαρίτιδος νύμφης τῆς βασιλείας μου τῆς συμβίου τοῦ περιποθήτου μου υἱοῦ τοῦ βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου· τοῦ μακαρίτου ἀδελφοῦ μου τοῦ σιθαστοκράτορος κυροῦ Ἀνδρονίκου· τῆς αὐταδέλφης μου τῆς μοναχῆς κυρᾶς Εὐδοκίας· τοῦ καίσαρος καὶ γαμβροῦ μου τῆς βασιλείας μου τοῦ Βρυσενίου· τοῦ ἑτέρου μου γαμβροῦ τοῦ Ἐφορθινοῦ· τοῦ θεοῦ τῆς βασιλείας μου τοῦ μεγάλου δομestίκου· τῆς θείας μου τῆς συμβίου αὐτοῦ τοῦ κυροῦ Μανουὴλ· τοῦ θεοῦ τῆς βασιλείας μου τοῦ καίσαρος· τῶν || μακαρίτιδων τριῶν θείων τῆς βασιλείας μου φ. 13^α
τῆς καισαρίσεως· τῆς πανυπερσεδέστου, καὶ τῆς κυρᾶς Ξίνης· τοῦ θεοῦ τῆς βασιλείας μου τοῦ πρωτοστράτορος· τοῦ ἑτέρου θεοῦ αὐτῆς τοῦ μεγάλου δουκός· τοῦ σιθαστοῦ κυροῦ Γεωργίου τοῦ Παλαιολόγου· τῆς θείας μου τῆς παντίμου· καὶ τῆς ἑτέρας μου θείας τῆς συμβίου

τοῦ Παλαιολόγου· καὶ ὑπὲρ τῶν τελευταίων ἐγγόνων μου, προσφοραὶ δύο· ὑπὲρ δὲ αὐτοῦ τοῦ ποθεινοτάτου ἐγγόνου κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ παιδὸς τοῦ περιπαθήτου μου υἱοῦ τοῦ σεβαστοκράτορος κυροῦ Ἰσακίου ἰδική προσφορὰ μία· γενέσθωσαν δὲ κοινῶς ὑπὲρ πάντων ὁμοίως κατὰ Σάββατον καὶ διὰ κολύβων κανίσκια τρία· μνημονευ-
φ. 13^b θήσονται οὖν διὰ τούτων αἱ δηλωθῆσαι ὁνομασίαι τῶν κεκοιμημένων. Κατὰ δὲ τὸ Σάββατον τῶν ἀπόκρεω· τὸ Σάββατον τῆς Τυροσκάγου· καὶ τὸ Σάββατον τῆς Πεντηκοστῆς, μνημονευθήσονται καὶ οὗτοι· ὁ ἀποχόμενος ἐκείνος εὐνοῦχος Ἰωάννης ὁ μυστικός· ὁ ἕτερος μυστικός, ὁ Ἰζουκανιστηριώτης· ὁ σεβαστὸς κύριος Κωνσταντῖνος ὁ Ῥογέρης· ὁ σεβαστὸς Εὐστάθιος ὁ Καμύτζης· ὁ Μιχαλίτζης ὁ Στυπειώτης· ὁ ἰατρός Νικήτας ὁ πρῶτος· ὁ Γεώργιος τοῦ δικαν... καὶ ὁ βεστιαρίτης τῆς βασιλείας μου Θεόδωρος ὁ Βερσίτης· διδομένης καὶ ὑπὲρ ἐκάστου τούτων προσφορᾶς μιᾶς. Μετὰ δὲ τὴν ἡμετέραν μετὰστασιν προστεθήσονται ὑπὲρ μνημοσύνου ἐκάστης ἡμέρας καὶ αὗται αἱ προσφοραὶ ἤγουν ἐμοῦ· τῶν περιπατήτων μου υἱῶν καὶ πορφυρογεννήτων· τοῦ
φ. 14^a βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου· τοῦ σεβαστοκράτορος κυροῦ Ἀνδρονίκου· τοῦ σεβαστοκράτορος κυροῦ Ἰσακίου καὶ τοῦ σεβαστοκράτορος κυροῦ Μανουὴλ· τῶν φιλότατων μου θυγατέρων· τῆς καισαρίσσης κυρᾶς Μαρίας· τῆς κυρᾶς Ἄννης· τῆς κυρᾶς Θεοδώρας, καὶ τῆς κυρᾶς Εὐδοκίας· γενήσεται δὲ καὶ κανίσκιον ἕτερον ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος διὰ κολύβων. Γραφήσονται δὲ καὶ τὰ ὀνόματα πάντων ἐν τοῖς διπτύχοις· καὶ ἐσόμεθα μνημονεῦμενοι τῆς καὶ ἐν τῇ προσκομιδῇ καὶ τοῖς θείοις μυστηρίοις· ἀλλὰ καὶ νῦν ἔσονται γεγραμμένα ἐν τοῖς διπτύχοις τῶν ζώντων τὰ ἡμέτερα ὀνόματα καὶ μνημονευθήσονται ὁμοίως ἐν τῇ προσκομιδῇ καὶ τοῖς θείοις μυστηρίοις. Ἐπει
φ. 14^b δὲ καὶ ὁ ἐπ' ἀνεψιῶν γαμβρὸς || τῆς βασιλείας μου ὁ σεβαστὸς κύριος Ἰωάννης ὁ Ἀρβαντηνὸς θελήσας ἐν τῇ τοιαύτῃ τῆς βασιλείας μου ἰδιοκλήτῳ μονῇ ταφῆσαι διάφορα ἀπὸ τῶν οἰκείων ἀκινήτων ταύτη· ἀφίρωσεν· οἶκον τὸ καὶ κτήματα ἔχοντα προσόδους ἱκανὰς· ἐφ' ᾧ γίνεσθαι καθ' ἡμέραν παννυχίδα ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τριτάγιον ὀρθρινὸν τὸ καὶ ἐσπέριον παρὰ τινῶν μοναχῶν ἀπὸ τῆς μονῆς, εἰ μὴ πλειόνων, τέως τεσσάρων, πρὸς τούτοις δὲ ἠθέλησεν ὁ αὐτὸς ἀπὸ τῶν προσόδων τῶν αὐτῶν ἀκινήτων δίδεσθαι κατὰ τοὺς καιροὺς τῶν μνημοσύνων αὐτοῦ εἰς ψυχικὰς διαδόσεις τὸ τρίτον μέρος τῶν προσόδων τῶν ἀφιερωθῆναι

των παρ' αὐτοῦ ἀκινήτων, τυποὶ καὶ ἡ βασιλεία μου ταῦτα οὕτω γίνεσθαι· ὥστε καὶ ἡ τριετία ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκτελεῖσθαι ἐκάστης ἡμέρας φ. 15^x παρὰ τινῶν μοναχῶν κατὰ τὸν ὄρθρον καὶ μετὰ τὸ λυχνικὸν καὶ παννυχίδα ὁμοίως παρ' αὐτῶν ψάλλεσθαι παρακλητικὴν ὑπὲρ αὐτοῦ· καὶ κηρίον ἀκοίμητον καὶ κανδύλκν ὁμοίως ἀκοίμητον ἐν τῷ τάφῳ τούτου διηνεκῶς ἄπτειν· καὶ ψυχικὰς διαδόσεις πρὸ τῶν μνημοσύνων αὐτοῦ καὶ μετὰ τὰ μνημόσυνα γίνεσθαι προσεχῶς καὶ συμποσοῦσθαι τὰ δι' ἀμφοτέρων διδόμενα εἰς τὸ τρίτον τῶν προσόδων τῶν ἀκινήτων αὐτοῦ καὶ ταύτην τὴν ἀκολουθίαν οὕτω προβαίνειν ἀναλλοιώτως ἐς αἰεὶ διὰ τὸ καὶ τοῦτον ἐπὶ τοιαύτῃ ἐλπίδι ἀφιερῶσαι τὰ διαφέροντα αὐτῷ τῇ τοιαύτῃ μονῇ, τῆς βασιλείας μου. Ἐν μέντοι τοῖς τάφοις ἡμῶν ἤγουν ἡ τῆς περιποσθήτου μου συζύγου, καὶ τῆς βασιλείας φ 15⁶ μου, ἀντὶ ἐνὸς ἀκοιμήτου κηρίου ἀνά δύο ἄπτειν ὀφείλουσι. Καιρὸς δὲ καὶ περὶ τῆς κοινῆς τραπέζης τῶν ἀδελφῶν διαλαβεῖν.

Ἐν φ. 24^a. ψωμίου μοδιῶν θαλασσίων δύο.

Ἐν φ. 28^a. Ἐπεὶ δὲ καὶ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μοναχῶν προσῆκον διαλαβεῖν, ἴσονται μονάζοντες οἱ πάντες οὐκ' ἐλάττους τῶν ὀγδοήκοντα· πλὴν οἱ μὲν ἐκκλησιαζόμενοι ἄχρι τῶν πεντήκοντα παραστήσονται καὶ τῇ θεῖᾳ δοξολογίᾳ ἐγκαρτερήσουσι καὶ τοῖς ἱεροῖς ὕμνοις ἀδιασπᾶστος παραμενοῦσιν· οἱ δὲ λοιποὶ ταῖς ὑπηρετικαῖς διακονίαις καταμερισθήσονται.

Ἐν φ. 32^a. Ἐπεὶ δὲ χρεῖα τοῖς ἀδελφοῖς καὶ περιβλημάτων τῶν ἀρκούντων, ἐτοιμασθήσεται ἐκάστῳ αὐτῶν κατὰ τὸν τῆς πασχαλίας καιρὸν ὑποκάμισα δύο· ἱμάτιον βαμβακερὸν ἐν ἔχον βαμβάκιον λίτρας τέσσαρας καὶ καλίγια ζυγαὶ δύο καὶ κατὰ χρόνους δύο μανδύας εἰς καὶ ἐπιστήθιον ἐν καὶ αὐτὸ κατὰ διαιτίαν· ταῦτα δὲ λήψονται οἱ μοναχοὶ τὰ παλαιὰ πρότερον ἢ τῷ καθηγουμένῳ ἐμφανίζοντες ὥστε οἱ φ. 32⁶ κονομεῖσθαι ταῦτα παρ' αὐτοῦ καθὼς ἄρα καὶ βούλεται.

Ἐν φ. 36^a. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἕτερα μοναστήρια παρὰ τῆς βασιλείας μου προσηνώθησαν τῇ τοιαύτῃ μονῇ ἤγουν ἡ μονὴ τῶν Νοτισσιῶν ἡ μονὴ τῆς Μονοκαστάνου, ἡ μονὴ τῶν Ἀνθεμίου, ἡ πέρα φ. 36⁶ θεν ἀντικρὺ τῆς πόλεως μονὴ τοῦ Μηδικαρίου, ἡ μονὴ τῶν Γαλακρηνῶν, καὶ ἡ μονὴ τοῦ Σατύρου, κατὰ τὴν γενομένην ἐπ' αὐτῇ πατριαρχικὴν οἰκονομίαν μετὰ πάντων δηλαδὴ τῶν διαφερόντων αὐταῖς ἐν τε τῇ πόλει καὶ ἐν ταῖς ἐξωθεν, βούλομαι γίνεσθαι πρότερον ἀπὸ

τῶν προσόδων αὐτῶν τὴν πᾶσαν οἰκονομίαν καὶ πρόνοιαν καὶ διοίκησιν αὐτῶν τε τῶν μοναχῶν καὶ τῶν ἐν ταῖς μοναῖς ἐκκλησιῶν καὶ τὰς συνήθεις ἐορτὰς καὶ τὰ μνημόσυνα καὶ τὰ ἄλλως ἐκάστη τῶν μονῶν ἀναγκαῖα.

Ἐν φ. 37^a. Ἐξαι δὲ ἡ μὲν τῶν Νοσσιῶν μονὴ κοινοβιακὴν διαίταν κατὰ τὸ τυπικὸν αὐτῆς· αἱ δὲ λοιπαὶ κελλιωτικὴν διαγωγὴν ἐξουσι καθὼς μέχρι τοῦ νῦν. Ἐπεὶ δὲ ἐκάστη τῶν τοιούτων μονῶν ἀδιαφόρως ἔσχε μέχρι τοῦ νῦν ἰσωμονίτας τινὰς καὶ ἐξωμονίτας κατὰ τὸ δόξαν τοῖς ἐπιτηροῦσιν αὐτάς, μήτε τῆς μοναχικῆς καταστάσεως ἐν ταύταις φυλαττομένης, τῶν μὲν εὐρεθέντων νῦν προσετάξαμεν γενέσθαι κατάστιχον καὶ ἐπιδοθῆναι τῷ καθηγουμένῳ, ὥστε συντηρηθῆναι || τούτους ἀδιασπάστους· ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ οὔτε ἰσωμονίτας οὔτε ἐξωμονίτας ἐν τινι τῶν τοιούτων μονῶν ταγῆσεται· ἄχρις ἂν ἡ τῶν ἐν ἐκάστη τούτων μοναζόντων ποσότης περιστῆ εἰς τὸν ἐνταῦθα δηλούμενον ἀριθμὸν. Βουλόμεθα γὰρ τὴν μὲν τῶν Νοσσιῶν μονὴν ἔχειν μοναχοὺς κοινοβιακῶς ζῶντας δυοκαίδεκα καὶ διακονητὰς ἐτέρους ἐξ πᾶσαν τὴν τῆς μονῆς ἀναγκαίαν ὑπηρεσίαν ἀναπληροῦντας· ἡ δὲ διαγωγὴ τούτων ἔσεται κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῆς κυρίας μονῆς τοῦ Παντοκράτορος. Τὴν δὲ τῆς Μονοκαστάνου μονὴν βουλόμεθα μοναχοὺς ἰσωμονίτας κελλιῶτας ἔχειν δεκαεῖς· καὶ λήφονται οἱ τοιοῦτοι μοναχοὶ εἴ τι φ. 38^a καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἐκάστῳ τούτων ἐ||δίδοτο κατὰ τὴν περίληψιν οὐ ἔχουσι τυπικοῦ καὶ τὸ παρακολουθήσαν ἐπ' αὐτοῖς ἄχρι τοῦ νῦν ἔθος. Ἐν τῇ μονῇ τῶν Ἀνθεμίου ἔσονται μοναχοὶ κελλιῶται δώδεκα καὶ λήφονται καὶ αὐτοὶ εἴ τι καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἐλάμβανον κατὰ τὸν παρακολουθήσαντα ἐπ' αὐτοῖς τύπον. Ἐν τῇ μονῇ τοῦ Μηδικαρίου ἔσονται μοναχοὶ ἰσωμονίται κελλιῶται ἐξ καὶ λήφονται καὶ αὐτοὶ ὁμοίως. Ἐν τῇ μονῇ τῶν Γαλακρηνῶν ἔσονται μοναχοὶ ὁμοίως κελλιῶται ἐξ τὴν αὐτὴν ἀκολουθίαν τοῖς λοιποῖς κελλιῶταις ἔχοντες. Ἐν τῇ μονῇ τοῦ Σχτύρου ἔσονται μοναχοὶ κελλιωτικῶς ζῶντες δεκαοκτώ· καὶ λήφεται ἕκαστος τούτων εἴ τι καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἐλάμβανεν. Ἡγούμενος φ. 38^b δὲ || ἐπὶ οὐδεμιᾷ τῶν τοιούτων μονῶν ἔσεται, ἀλλὰ δι' οἰκονόμων ἐνεργηθήσονται τὰ ἐν αὐταῖς, συναριθμεῖσθαι καὶ συνεισάγεσθαι ὀφειλόντων τῷ δηλωθέντι ποσῷ τῶν ἀδελφῶν ἐφ' ἐκάστη μονῇ. Πᾶσαι δὲ ὁμοίως ὑπὸ τὸν καθηγούμενον τῆς τοῦ Παντοκράτορος μονῆς ἔσονται καὶ ὡς ἐν σῶμα διαφόροις συναρμολογούμενον μέλεσιν ὑπὸ μίαν τα-

χθήσονται κεφαλῆν, τὸν δηλωθέντα καθηγούμενον.

Ἐπεὶ δὲ καὶ ναὸν ἠθέλησεν ἡ βασιλεία μου οἰκοδομηθῆναι πλησίον τῆς τοιαύτης μονῆς ἐπ' ὀνόματι τῆς ὑπεραγίας μου δεσποίνης καὶ Θεοτόκου τῆς Ἐλεούσης καὶ μεταξύ τοῦ τοιούτου ναοῦ καὶ τῆς μονῆς ἕτερον εὐκτήριον ἐν σχήματι ἡρώου ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ ἐν ᾧ || καὶ τοὺς τάφους ἡμῶν τεθῆνας διετυπωσάμεν, ἰδοὺ καὶ τὰ περὶ τῆς ἀκολουθίας τῶν τοιούτων δύο ναῶν ἐνταῦθα δια-φ. 39^α ληπτέον.

Ἐν φ. 47^α. Τὰ δὲ περὶ τῶν μνημοσύνων ἡμῶν γενήσονται καθὼς ἐν ἑτέρῳ, μυστικώτερον, χαρτίῳ ἡ βασιλεία μου διατάξατο . . . καὶ τοῦ περιποθήτου μου υἱοῦ καὶ βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου, εἶπερ κάκεινος θελήσει ταφῆναι σὺν ἐμοί.

Ἐν φ. 48^α . . . ἀγιογεωργάτα νομίσματα . . . Ἐπεὶ δὲ καὶ ξενῶν ἀφωρίσθη . . .

Ἐν φ. 49^α . . . παρακράββατον ἐν . . .

Ἐν φ. 62^α . . . μέτρα θαλάσσια . . .

Ἐν φ. 63^α : . . . τοὺς δύο ἰατροὺς τῶν γυναικείων ἀνά νομίσματα ὅμοια ἕξ ὑπὲρ προσφαγίου ἀνά τρίτον καὶ ἀνά σίτου μοδίους τριχονταίξ . . .

Ἐν φ. 64^α . . . τὴν ἰάτραϊναν νομίσματα ὅμοια τρία σὺν τῷ προσφαγίῳ καὶ σίτου μοδίους εἰκοσιέξ . . .

Ἐν φ. 68^α . . . νομίσματα τρικέφαλα πέντε ἐκάστῳ μηνί . . .

Ἐν φ. 68^α . . . νομίσματα τραχέα . . . νομίσματα ὑπέρπυρα . . . τεταρτηρά . . .

Ἐν φ. 68^α . . . ἀλλὰ καὶ χερνιβοξιστα χαλκᾶ ἔσονται διόλου καθ' ἕκαστον ὄρδινον ἐν' πρὸς τὸ ἀπονίπτεσθαι τοὺς ἰατροὺς μετὰ τὸ ἐκτελέσαι ἐπὶ τοῖς ἀρρώστοις ὅποσα ἐκάστῳ πρὸς θεραπείαν συμβάλλεται . . .

Ἐν φ. 70^α . . . διδάσκαλος τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης . . .

Ἐν φ. 70^α . . . εὐκτήριον γενήσεται καὶ περιτείχισμα κτισθήσεται διὰ τοίχου ἐμπήλου.

Ἐν φ. 73^α . . . σίτου μόδιος θαλάσσιος . . .

Ε.Υ.Δ της Κ.Τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006